

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
28 juni 2007		ET/EM / 7068234	

Onderwerp

Antwoorden op de vragen van het lid Zijlstra (VVD) aan de Ministers van Economische Zaken en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de opwaardering van een hoogspanningsverbinding (ingezonden 16 mei 2007).

Mede namens de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer doe ik u hierbij de antwoorden toekomen op de vragen van het lid Zijlstra (VVD) over de opwaardering van een hoogspanningsverbinding (ingezonden 16 mei 2007)

1

Bent u op de hoogte van de ophef die is ontstaan in Oostzaan over de opwaardering van de hoogspanningsverbinding van 150kV naar 380kV?

Antwoord

Ja.

2

Bent u bekend met een mogelijk verband tussen leukemie onder kinderen en blootstelling aan elektromagnetische velden?

Antwoord

Ja, ik verwijs hierbij naar het overleg met uw Kamer in oktober 2004 naar aanleiding van de Nota 'Nuchter omgaan met risico' en de brief van Staatssecretaris van Geel van 3 oktober 2005 (TK 28089, nr.12) over het beleidsadvies aan gemeenten, provincies en netbeheerders betreffende hoogspanningslijnen.

3 en 5

Bent u op de hoogte van het feit dat het vigerende bestemmingsplan dat stamt uit 1955, aangeeft dat het terrein van het transformatorstation een agrarische bestemming met landschapswaarde heeft en dat een concept bestemmingsplan ter wijziging slechts in procedure is en dus niet vigerend?

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	070 379 7387	070 379 7841

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl

Behandeld door
mw. drs. mr. J.H. Brouwer

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Deelt u de mening dat voor het reeds jaren geleden aangelegde transformatorstation een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is? Deelt u de mening dat daarnaast voor de opwaardering van het transformatorstation van 150kV naar 380kV ook een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is?

Antwoord 3 en 5

Ja, ik ben op de hoogte van het feit dat er voor het gebied waarin het transformatorstation ligt nog een als bestemmingsplan aan te merken "Uitbreidingsplan in Hoofdzaak" uit 1955 geldt. Dit bestemmingsplan voorziet niet in een bestemming voor het transformatiestation. Voor het gebied waarin het transformatorstation is gelegen zijn op dit moment twee bestemmingsplannen in voorbereiding. De gemeente beoordeelt nog in welk van deze bestemmingsplannen het transformatorstation wordt meegenomen. Voor de aanleg van het 380 kV transformatorstation is er op 13 mei 2004 een bouwvergunning verleend met vrijstelling van het bestemmingsplan. Met het verlenen van de vrijstelling van het bestemmingsplan is de aanwezigheid van het transformatorstation overeenkomstig de ruimtelijke regelgeving toegestaan. Een aanpassing van het bestaande bestemmingsplan is dus niet noodzakelijk.

4

Bent u op de hoogte van het feit dat het bestemmingsplan voor het naast het transformatorstation gelegen bedrijventerrein onlangs door de Gemeenteraad is goedgekeurd, met daarin een voorziening voor een 150 kV station en dus niet een 380 kV station?

Antwoord

Voor het naast het transformatorstation gelegen gebied is het bestemmingsplan Bedrijfsterrein Kolkweg-Zuid op 2 april 2007 door de gemeente vastgesteld. Dit bestemmingsplan is ter goedkeuring aan de provincie voorgelegd. In het vastgestelde plan wordt rekening gehouden met de realisatie van het 380 kV station ten zuiden van het plangebied. Aangezien het transformatorstation buiten het plangebied ligt, zijn er geen voorschriften over het station zelf opgenomen in het bestemmingsplan Bedrijfsterrein Kolkweg-Zuid.

In dit bestemmingsplan worden wel voorschriften genoemd voor een hoogspanningslijn die van en naar het transformatorstation toe loopt. Deze lijn is gerealiseerd als een 380 kV hoogspanningslijn, maar is tot medio 2006 alleen gebruikt voor het transport van elektriciteit op een spanning van 150 kV. In het bestemmingsplan is vastgelegd dat het terrein binnen 36 meter aan weerszijden van de as van de hoogspanningslijn onbebouwd moeten blijven. Het onbebouwd blijven van deze zone (de zakelijke rechtstrook) is bedoeld om ongehinderd beheer en onderhoud van de lijn mogelijk te maken. Daarnaast wordt woningbouw in het plangebied niet toegestaan door het bestemmingsplan. In het nieuwe bestemmingsplan is deze lijn abusievelijk omschreven als een hoogspanningslijn van 150 kV. De hierboven genoemde voorschriften voor een 150 kV verschillen echter niet van die voor een 380 kV-lijn. De gemeente Oostzaan is op de hoogte van deze fout. Dit verandert echter niets aan de feitelijk bestaande situatie en de bescherming van de omgeving. De bescherming van de omgeving blijft gewaarborgd. Daarom heeft de

gemeente Oostzaan besloten het planproces rond het bedrijfsterrein niet te vertragen en het bestemmingsplan vast te stellen.

Thans ligt het bestemmingsplan ter goedkeuring bij Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland. In het kader van de goedkeuringsprocedure kan de fout hersteld worden.

6 en 8

Hoe ziet u dergelijke bestemmingsplanwijzigingen in het licht van het advies met betrekking tot hoogspanningslijnen van de toenmalige Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Van Geel¹, waarin hij stelt dat bij wijziging in bestaande plannen of van bestaande hoogspanningslijnen vermeden dient te worden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan 0,4 microtesla?

Deelt u de mening dat er in Oostzaan sprake is van een gewijzigde situatie en dat daarom het eerder genoemde advies van de toenmalige Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Van Geel, hier van toepassing zou moeten zijn? Kunt u aangeven waarom is overgegaan tot opwaardering van deze verbinding, zonder dit advies daarbij te betrekken?

Antwoord 6 en 8

De opwaardering van de lijn van 150 kV naar 380 kV, nodig om de leveringszekerheid in de regio te waarborgen, was reeds in 2000 aangekondigd door de netbeheerders en de voorbereidingen voor de realisatie daarvan waren vóór het advies van VROM (oktober 2005) in gang gezet. Zoals in het antwoord op vraag 3 is vermeld, is voor de aanleg van het 380 kV transformatorstation in Oostzaan reeds op 13 mei 2004 een bouwvergunning verleend met vrijstelling van het bestemmingsplan. De aanpassing van het bestemmingsplan voor het naast het transformatorstation gelegen gebied Bedrijfsterrein Kolkweg-Zuid was in oktober 2005 reeds in een ver gevorderd stadium van ontwerp. In de brief van VROM worden de gemeenten geadviseerd om reeds in gang gezette en vergevorderde maar nog niet onherroepelijk vastgestelde planwijzigingen in beginsel ook als bestaande situatie aan te merken. Het besluit van de gemeente om de situatie in Oostzaan als bestaand aan te merken is in lijn met het advies van VROM.

7

Is het u bekend dat Tennet in de brochure 'Electrische en magnetische velden' aangeeft dat er bij 380kV verbindingen sprake is van 2 tot 15 microtesla, dus ruim boven de door de hierboven genoemde Staatssecretaris genoemde 0,4 microtesla?

Antwoord

Ja, op pagina 7 van de TenneT brochure wordt met betrekking tot het magnetische veld gemeld dat: "De waarden gemeten onder het laagste punt van een hoogspanningslijn 1 meter boven de grond, bereiken onder normale omstandigheden circa 2-15 microTesla". Genoemde waarden betreffen dus het veld direct onder de lijn. De waarden van het

¹ kenmerk SAS/2005183118

magnetische veld zijn op dezelfde pagina tevens in een tabel opgenomen voor de verschillende spanningsniveaus (380, 220, 150, 110 en 50 kV). Voor alle spanningsniveau geldt dat direct onder de lijn een magnetisch veld verwacht wordt dat groter is dan 0,4 microTesla.

9

Kunt u aangeven waarom bij nieuwe of gewijzigde situaties wel vermeden moet worden dat kinderen langdurig verblijven rond bovengrondse hoogspanningslijnen en dit niet geldt voor kinderen bij bestaande situaties? Is de afweging in essentie niet dat elektromagnetische velden òf gevaarlijk zijn, òf niet-gevaarlijk zijn? Deelt u de mening dat hier eenduidig beleid dringend noodzakelijk is en dat het huidige beleid vooral leidt tot onduidelijkheid en onrust?

Antwoord

Er is uitgebreid wetenschappelijk onderzoek gedaan naar dit onderwerp. Op basis daarvan zijn internationaal geldende normen vastgesteld voor de sterkte van het magnetisch veld (100 microTesla) die ook in Nederland worden gehanteerd en in bestaande situaties

nergens worden overschreden. De verzamelde wetenschappelijke gegevens wijzen ook op het bestaan van een zwakke statistisch significante, maar niet van een causaal verband, tussen het optreden van leukemie bij kinderen en het wonen in de nabijheid van hoogspanningslijnen. Op basis van deze wetenschappelijke informatie en van het voorzorgbeginsel wordt geadviseerd² om zo veel als redelijkerwijs mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in het gebied rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het magneetveld hoger is dan 0,4 microTesla (jaargemiddelde).

Dit advies is een aanzienlijke verscherping van de internationaal geldende normen. Het advies is gericht op nieuwe situaties omdat maatregelen in bestaande situaties maatschappelijk vaak onevenredig grote gevolgen hebben (bijvoorbeeld de verplaatsing van woningen of hoogspanningslijnen), terwijl in nieuwe situaties vaak nog keuzemogelijkheden aanwezig zijn en preventie aanzienlijk goedkoper is dan sanering. Bij toekomstige besluitvorming zoals bijvoorbeeld over de Randstad 380 kV verbinding, zal de genoemde advieswaarde gehanteerd worden als randvoorwaarde. Dat betekent dat bij de besluitvorming over het tracé en de uitvoeringswijze zal worden vermeden dat er woningen en andere gevoelige bestemmingen zo dicht bij de lijn komen te liggen dat de veldsterkte aldaar hoger is dan 0,4 microTesla. Als het bij de uiteindelijke tracékeuze niet mogelijk blijkt om een gevoelige bestemming te vermijden zullen aanvullende maatregelen worden genomen. In uitzonderlijke gevallen, en uiteraard in overleg met de eigenaar, behoort het verplaatsen van woningen ook tot de mogelijkheden. Ook zal gebruik worden gemaakt van een nieuw masttype waarbij de elektromagnetische velden aanzienlijk smaller zijn dan bij het huidige masttype. Het ontwerp van deze nieuwe mast is erop gericht dat onder de lijnen buiten de gebruikelijke zakelijke rechtsstrook wordt voldaan aan de advieswaarde van 0,4 microTesla.

² TK, 28089, nr 12

10

Bent u bekend met de bewering van de heer Lucas Reijnders van de Universiteit van Amsterdam dat hoogspanningsverbindingen leiden tot extra fijnstofbelasting voor omwonenden? Klopt deze bewering en hoe ziet u in dat licht de specifieke situatie in Oostzaan, waar de aan de Coentunnel gerelateerde hogere belasting met fijnstof samenvalt met de verzwaring van de hoogspanningsverbinding naar 380 kV?

Antwoord

Ja, ik ben bekend met de visie van de heer Lucas Reijnders. Inderdaad kan in de lucht aanwezig fijn stof door een bovengrondse hoogspanningslijn elektrisch worden geladen. Mogelijke effecten hiervan op de mens zijn beschreven in een aantal onderzoeken, die onderwerp zijn geweest van een jaarbericht van de Gezondheidsraad (2001) en een rapport van een onafhankelijke Britse adviescommissie³ (2004). In beide adviezen, die het Kabinet als gezaghebbend beschouwt, wordt aangegeven dat de potentiële gezondheidseffecten van elektrisch geladen fijn stof moeilijk precies zijn vast te stellen. De Gezondheidsraad concludeert dat het onwaarschijnlijk is dat dit verschijnsel leidt tot een meetbaar effect op de volksgezondheid. De Britse adviescommissie concludeert dat het onwaarschijnlijk is dat elektrisch geladen fijn stof meer dan een klein gezondheidseffect heeft, zelfs bij de meest blootgestelde personen. In 2007 wordt door het RIVM een literatuuronderzoek gedaan waarmee de huidige wetenschappelijke inzichten naar de relatie tussen fijn stof en bovengrondse hoogspanningslijnen in kaart zullen worden gebracht. Voor zover dit leidt tot nieuwe inzichten, zal daarmee in de vervolgbesluitvorming over het exacte tracé en de uitvoeringswijze van de verbinding (in het bijzonder in de daarbij behorende milieueffectrapportage) rekening worden gehouden.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven

³ De *National Radiological Protection Board* (inmiddels als *Radiation Protection Division* opgegaan in de *Health Protection Agency*), een onafhankelijk orgaan dat de Britse overheid adviseert.